

**ЗАСНОВНИК ЗАПОРІЗЬКОЇ ШКОЛИ ФАРМАКОЛОГІВ
ВІКТОР ВОЛОДИМИРОВИЧ ДУНАЄВ
(1937-2013)**

Колесник Ю.М., Туманський В.О.
Запорізький державний медичний університет

ВІКТОР ВОЛОДИМИРОВИЧ ДУНАЄВ - доктор медичних наук, професор, проректор з наукової роботи Запорізького державного медичного університету. З 1981 по 2006 рр.- завідувач кафедри фармакології та медичної рецептури з курсом клінічної фармакології.

В.В.Дунаєв народився 22 листопада 1937 р. у м. Рязань в сім'ї службовців.

У 1961 році, після закінчення Рязанського медичного інституту імені академіка І.П.Павлова, рекомендований до аспірантури зі спеціальності «Експериментальна терапія» в інститут біофізики МОЗ СРСР (м. Москва).

У 1965 році успішно виконав та захистив кандидатську дисертацію під керівництвом академіка АМН СРСР В.А. Саноцького. Після закінчення аспірантури працював на кафедрі фармакології Рязанського медичного інституту асистентом, з 1971 року - доцентом, з 1979 – професором.

У 1977 році Дунаєв В. В. захистив докторську дисертацію на тему: «Механізми дії цитостатичних засобів та методи оцінки їх терапевтичної активності». Його науковим консультантом був заслужений діяч науки і техніки СРСР професор А. А. Нікулін.

З 1981 по 2006 р. р.- завідувач кафедри фармакології, а з 1983 по 2001 р. р. - проректор з наукової роботи Запорізького медичного університету МОЗ України.

Основний напрямок науково-дослідної роботи присвячений вивченню фармакокінетичних та фармакодинамічних властивостей різних груп лікарських засобів в умовах моделювання таких патологічних процесів, як інкорпорована променева хвороба, пухлинний процес, ендокринна патологія, вплив на організм ультрафіолетового, гелій-неонового випромінювання та магнітного поля. З 1981 р. В.В.Дунаєв формує науковий напрямок з розробки оптимальних умов моделювання гіпоксичних станів (дозоване

фізичне навантаження, гіпобарична гіпоксія, лігування сонних та хребетних артерій, дрібновогнищевий інфаркт міокарда тощо), на базі яких здійснюється пошук і розробка нових лікарських засобів з антигіпоксичною та антиоксидантною активністю, розробляються фармакологічні принципи метаболічної корекції ішемічних станів. Під його керівництвом у Запорізькому державному медичному університеті створюється центральна науково-дослідна лабораторія, в якій проведено скринінг з виявлення біологічних і фармакологічних властивостей близько 25 тисяч вперше синтезованих хімічних сполук. Більше 20 з них стали згодом медичними препаратами. Проведені фундаментальні дослідження дали можливість розробити новий тип метаболітотропних кардіопротективних сполук, серед яких оригінальний вітчизняний препарат «Тіотриазолін», а також пікамілон, карнитин, препарати бурштинової кислоти.

Віктор Володимирович Дунаєв - новатор у створенні нових лікарських форм, як вперше синтезованих, так і добре відомих лікарських засобів.

Найважливішою стороною наукової діяльності В. В. Дунаєва була постійна та тісна співпраця з клініцистами, удосконалення та розробка сучасних етіопатогенетичних схем лікування судинної патології. За його ініціативою створено курс клінічної фармакології, отримала розвиток медична рецептура на фармацевтичному факультеті Запорізького державного медичного університету.

Постійну увагу В. В. Дунаєв приділяв підготовці кадрів. Під його керівництвом виконано 12 докторських і 46 кандидатських дисертацій. Учні Віктора Володимировича плідно працюють в Запоріжжі, Харкові, Ярославлі, Сімферополі, Ульяновську, Москві, Одесі, Києві, а також у країнах далекого зарубіжжя.

Дунаєв В.В. – автор понад 500 наукових робіт, 80 авторських свідоцтв і патентів, співавтор першого підручника з фармакотерапії для студентів фармацевтичного факультету та вузів.

В. В. Дунаєв більше 10 років був членом Фармакологічного Центру Міністерства охорони Здоров'я України, головою спеціалізованих рад з захисту дисертацій, головою регіональної групи Фармакологічного Центру України, членом редакційної колегії профільних журналів СРСР, а згодом Російської Федерації, України, Білорусії.

Дунаєв В. В. протягом багатьох років був активним членом правління Української Асоціації Фармакологів.

Все це характеризує В. В. Дунаєва як невтомного і талановитого дослідника, котрий збагатив медико-біологічну науку працями

першорядного значення та створив оригінальну фармакологічну школу. Віктор Володимирович пройшов великий, гідний глибокої поваги, життєвий шлях. І кожен його етап нерозривно пов'язаний з історією нашої країни. Його завжди вирізняли готовність сміливо братися за складні справи, активна громадянська позиція. Творчий підхід до роботи В.В. Дунаєва успішно поєднувався з вірністю власним принципам і переконанням. Його активна життєва позиція, людська доброта здобули глибоку повагу всіх, хто з ним працював. Пам'ять про чудового Вченого, Педагога та Людину - Віктора Володимировича Дунаєва буде жити в його учнях і наукових відкриттях.

ПРОФЕСОР В.В. ДУНАЄВ - ФУНДАТОР ПЕРШОЇ КАФЕДРИ КЛІНІЧНОЇ ФАРМАКОЛОГІЇ НА ТЕРЕНАХ УКРАЇНИ

*Колесник Ю.М., О.В. Крайдашенко, М.А. Волошин
Запорізький державний медичний університет*

Професор Віктор Володимирович Дунаєв - відомий радянський і український фармаколог, учень академіка С.Н. Саноцького та професора Н.А. Нікуліна. За конкурсом В.В. Дунаєв був обраний завідувачем кафедри фармакології Запорізького медичного інституту, яку очолював з 1981 по 2004 роки. На цій посаді розкрився його талант як вченого та видатного педагога. Швидко була створена матеріально-технічна база та сформульовано науковий напрямок кафедри – скринінг та вивчення фармакокінетичних і фармакодинамічних властивостей різних груп лікарських засобів в умовах моделювання таких патологічних процесів, як: інкорпорована променева хвороба, пухлинний ріст, ендокринна патологія, та впливу на організм ультрафіолетового, гелій-неонового випромінювання і магнітного поля. Він підібрав ініціативних творчих співробітників, які активно влились у виконання науково-дослідних робіт кафедри та запланували докторські і кандидатські дисертації. В 1983 році В.В. Дунаєва було обрано на посаду проректора з наукової роботи, де в повній мірі розкрились його організаторські здібності. Він своєчасно відгукнувся на потребу науковців фармацевтичного факультету, у яких в ході виконання наукових робіт було насинтезовано по кілька десятків хімічних сполук без визначення їх біологічної активності. За ініціативи професора В.В. Дунаєва при підтримці ректора університету професора А.Д. Візіра була створена Центральна науково-дослідна лабораторія, в якій організовано постійний скринінг нових синтезованих хімічних сполук по вивченню їх біологічних та фармакологічних властивостей, що